

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

Phi

جمهوری اسلامی ایران

حوزه‌نمایندگی ولی فقیر در انورخ و زیدت

دستورالعمل هاو شیوه نامه های آموزشی حج تمتع

معاذن فریمان

مدیریت آموزش

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمعن - ۱۳۹۷

- تهیه‌کننده: معاونت فرهنگی - مدیریت آموزش
- آماده‌سازی متن: حسن عموم‌عبدالله
- طرح جلد: امیر محمد احمدی
- شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه
- نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۷

نشانی: تهران، خیابان آزادی، نبش رودکی، سازمان حج و زیارت، طبقه دوم،
معاونت فرهنگی - مدیریت آموزش
تهران: خیابان آزادی، نبش رودکی، سازمان حج و زیارت
قم - ۷۵ متری عمار یاسر - خیابان شهید قدوسی
ساختمان حوزه نهایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت
تلفن: ۰۲۱-۳۷۱۸۶ و ۰۲۵-۶۴۵۱۲۲۵۵
سامانه آموزش کارگزاران فرهنگی: <http://amoozeshbeseh.ir>

فهرست مطالب

۷	مقدمه
فصل اول:	
دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی	
«ویژه روحانیون، معین‌ها و معینه‌های کاروان‌ها»	
۱۱.....	دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج قمتع
۳۳.....	دستورالعمل اجرای طرح مودت
۳۷.....	دستورالعمل آموزش یاوران حجاج
۴۰ ..	دستورالعمل اجرایی دوره آموزش تکمیلی ویژه روحانیون، معین و معینه‌های حج قمتع ..
فصل دوم:	
دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه	
دفاتر نمایندگی بعثه در مناطق و ارزیابی‌ها	
۴۷.....	دستورالعمل اجرای آموزش مرکز زائران حج قمتع (توسط دفتر نمایندگی بعثه)
۵۷.....	دستورالعمل برگزاری جلسات مرکز آموزشی - توجیهی بانوان زائر حج قمتع
۶۷.....	دستور العمل اجرای مرکز آموزش زائران در ماه مبارک رمضان
۷۲.....	دستورالعمل تعیین ناظر و ارزیاب برای جلسات آموزشی - توجیهی حج قمتع
۷۶.....	دستورالعمل نظارت و ارزیابی جلسات آموزشی - توجیهی حج قمتع

مقدمه

تحقیق اهداف بلند و متعالی حج، مستلزم کسب معرفت و آگاهی و مهارت‌های لازم توسط راهیان این سفر الهی می‌باشد. چنانچه رهبر فرزانه انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای(دام‌ظله)، معرفت و شناخت را در این سفر مهم‌ترین هدیه خداوند می‌داند و آن را کلید همه برکات فردی و جمعی می‌دانند:

«اگرچه برکات حج، همه جنبه‌های حیات بشری را فرا می‌گیرد و این باران رحمت بی‌دریغ، از خلوت دل و اندیشه آدمی تا عرصه سیاست و اجتماع و قدرت ملی مسلمانان و تعاون میان ملت‌های مسلمان را، بارور و سرزنشده و برخوردار از شور زندگی می‌سازد، لیکن شاید بتوان گفت که کلید این همه، معرفت است و نخستین هدیه حج به کسی که مایل است چشم خود را به حقایق بگشاید و از نیروی خداداده «فهم پدیده‌ها» بهره بگیرد، همان معرفت و شناخت منحصر به فردی است که عادتاً جز در حج، در اختیار خیل عظیم مسلمانان قرار نمی‌گیرد. و هیچ پدیده دینی دیگری نمی‌تواند مجموعه شناخت‌هایی را که در مراسم حج، قابل وصول است، یکجا در اختیار امت اسلامی قرار دهد. این معرفت، عبارت است از مجموعه‌ای از شناخت‌ها که از جمله آنهاست: شناخت خود به عنوان یک فرد، شناخت خود به عنوان جزئی از مجموعه عظیم امت اسلامی، شناخت نمونه و نمایی از آن امت واحده، شناخت عظمت و رحمت خدا و شناخت دشمن.»

(صحیحه حج، ج ۲، ص ۲۱۹)

۸ دستورالعملها و شیوه‌نامه‌های آموزش حج ۹۷

لازمه این امر فراهم شدن سازوکارهای مناسب برای دانش‌اندوزی و کسب آگاهی از آداب، مناسک، احکام، اسرار و معارف بلند حج است. معاونت فرهنگی حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، برای تحقق این اهداف متعالی و آرمان‌های حج ابراهیمی - محمدی و در تحقق رسالت خویش در تدارک و فراهم ساختن بسترها مناسب برای آگاهی بخشی و معرفت‌اندوزی زائران بیت الله الحرام، با استفاده از تجارب ارزشمند گذشته با کمک روحانیون و عناصر فرهنگی به عنوان مریبان این عرصه، به سازماندهی و برپایی جلسات آموزشی زایران اقدام نموده است. بهره‌وری مناسب، نگاه جامع، مخاطب‌محوری و افزایش یادگیری، اصولی‌اند که در تنظیم و سازماندهی برنامه‌های آموزشی زایران و کارگزاران مورد توجه قرار گرفته است.

در این جلسات علاوه بر آنکه زایران در یک تلاش چندماهه به یک آگاهی و آمادگی ذهنی و روحی مبادرت می‌ورزند، روحانیون، معین‌ها و معینه‌های کاروان‌ها نیز به عنوان مریبان این جلسه‌ها و مسئولان فرهنگی کاروان‌ها برای روزآمدسازی اطلاعات و مهارت‌های لازم برای اداره شایسته کاروان‌ها و پاسخ‌گویی مناسب به انتظارات زایران، در یک دوره آموزش تکمیلی و کارگاه‌های مهارتی شرکت می‌کنند. بی‌تردید اجرای درست و مؤثر این برنامه‌ها نیازمند تبیین درست، داشتن چارچوب و تعریف فرایندها می‌باشد.

به ویژه آنکه نیازها و تغییر شرایط محیطی و ترکیب جمعیتی زائران و انتظارات ایشان، اصلاحات و دگرگونی در شیوه و نحوه آموزش‌ها را ضروری ساخته و بر این اساس در برنامه آموزش کاروان‌ها و کارگزاران

۹ مقدمه

فرهنگی تغییراتی ایجاد شده است که با توجه به اجرای اولین دوره آن در حج ۱۳۹۷ نیازمند مراقبت و رصد جدی در میزان موقیت از سوی همه مسئولان دفاتر نمایندگی، رؤسای سازمان و کارگزاران محترم اجرایی و فرهنگی است و امیدواریم با عزم و اهتمام همگان بتوانیم به اهداف مورد نظر دست یابیم.

مجموعه حاضر، دستورالعمل‌ها و شیوه‌هایی است که مخصوصن وجوه فوق می‌باشد که توسط مدیریت آموزش طراحی و تدوین گردیده است. ثبت گزارش فعالیت‌های اجرا شده نیز در طراحی و برنامه‌ریزی برای رصد اقدام‌ها و اجرای برنامه‌ها از اهداف دیگری است که در این مجموعه با ترسیم خطوط و شیوه و برایند آن توضیح داده شده است.

امید است مسئولان محترم دفاتر نمایندگی و روحانیون معزز و کارگزاران ارجمند کاروان‌های حج با امعان نظر و مبنا قرار دادن این مجموعه مقررات در اجرای درست و کامل برنامه‌های پیش‌بینی شده ما را یاری نمایند و کاستی‌های آن را منتقل کنند تا به اصلاح آن اقدام شود.

معاونت فرهنگی

فصل اول:

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی

«ویژه روحانیون، معین‌ها و معینه‌های کاروان‌ها»

دستورالعمل اجرایی آموزش کارروانی

زائران حج تمتع

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

نظر به اهمیت و نقش آموزش در بهره گیری مناسب زائران از فرصت‌ها و فضای معنوی حج و زیارت و ایجاد آمادگی‌های ذهنی و روحی و شناختی در ایشان، لازم است روحانیون معظم و همه عوامل و کارگزاران محترم کاروان‌ها و مسؤولان معزز دفاتر نمایندگی حوزه نمایندگی ولی فقیه در استان‌ها و مناطق برای اجرای بهینه آموزش‌ها و ارتقای آن، موارد زیر را مورد توجه قرار دهند:

۱. تعداد جلسات آموزشی در ایران به شرح ذیل است:

• کاروان‌های مدینه قبل ۱۰ جلسه:

○ هشت جلسه مشترک و برای همه زائران

○ دو جلسه آموزش عمومی (ویژه زائران بی‌سواد و کم‌سواد، نیازمند یا متقاضی شرکت در جلسات بیشتر)

• کاروان‌های مدینه بعد ۱۲ جلسه:

○ ده جلسه مشترک و برای همه زائران

○ دو جلسه آموزش عمومی (ویژه زائران بی‌سواد و کم‌سواد، نیازمند یا متقاضی شرکت در جلسات بیشتر)

۱۴ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

۲. علاوه بر جلسات آموزشی فوق، لازم است جلسات آموزشی ویژه برای گروه‌های ذیل برنامه‌ریزی و اجرا شود:

- یک جلسه آموزشی ویژه بانوان

- دو تا چهار جلسه آموزشی برای زائران عضو طرح مودت

یک جلسه آموزشی برای زائران عضو گروه یاوران حجاج
تبصره: امکان برگزاری دو جلسه آموزشی مشترک در یک روز
وجود ندارد. مگر آنکه جلسات دیگر آموزشی (ویژه بانوان، طرح
مودت، ویژه یاوران حجاج) برنامه‌ریزی و اجرا شود.

۳. استمرار آموزش زائران در مدینه منوره و مکه مکرمه بر طبق
سرفصل‌های پیش‌بینی شده و می‌بایست مورد توجه روحانیون و
مدیران محترم باشد:

- جلسات آموزشی مشترک به تعداد ۹ جلسه

- جلسات ویژه اعضای گروه یاوران حجاج به تعداد ۳ جلسه

- جلسات ویژه زائران عضو طرح مودت به تعداد ۳ جلسه

۴. مباحث، مدت و موضوعات مطالب هر جلسه آموزشی بر اساس
سرفصل‌های تنظیمی در کتاب عنایون و سرفصل‌های آموزشی
زائران حج تمتع که از سوی مدیریت آموزش تدوین و چاپ
شده، ارائه گردد.

۵. موضوع «مسائل اجرایی حج» توسط مدیران محترم کاروان‌ها،
موضوع «سلامت در حج» توسط پزشکان محترم که به کاروان
دعوت می‌شوند و سایر موضوعات توسط روحانیون محترم
کاروان‌ها اجرا و ارایه می‌شوند.

۶. کلیه روحانیون، معین‌ها، معینه‌ها و مدیران کاروان‌ها موظفند
قبل از آغاز آموزش زائران، جلسه هماهنگی را به منظور طراحی
برنامه جلسات آموزشی و فراهم کردن شرایط و امکانات و

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع ۱۵

هم افزایی در اجرای برنامه‌ها برگزار و گزارش آن را در سامانه آموزش (http://amoozeshbeseh.ir) ثبت نمایند. (فرم شماره ۳-۱-۰)

در جلسه هماهنگی، معاون کاروان نیز دعوت شود.

۷. آن دسته از کاروان‌هایی که طبق مقررات، علاوه بر روحانی دارای معین یا معینه می‌باشند، جلسه هماهنگی با حضور ایشان جهت تقسیم کار برگزار و گزارش آن در سامانه وارد شود. (فرم شماره ۰-۴-۱).

۸. لوح‌های آموزشی و منابع مورد نیاز برای ارائه مباحث جلسات آموزشی تولید شده که برخی از آنها عبارتند از: ۱) درسنامه تاریخ اسلام ۱ و ۲؛ ۲) درسنامه گزیده سیمای عقاید شیعه؛ ۳) درسنامه اسرار حج؛ ۴) درسنامه احکام مبتلا به حجاج؛ ۵) درسنامه آداب سفر حج؛ ۶) درسنامه شناخت عربستان؛ ۷) درسنامه اماکن مذهبی مکه و مدینه؛ که روحانیون، معین‌ها و معینه‌های محترم می‌توانند آنها را تهیه و در ارائه مباحث، استفاده نمایند.

۹. از آنجا که چند شاخص از شاخص‌های مهم ارزیابی عملکرد روحانیون، معین و معینه‌های حج تمتع در برگزاری درست و اداره مطلوب و ارائه مناسب و مؤثر مباحث جلسات آموزشی زائران می‌باشد، از این رو برای فراهم شدن امکان ارزیابی، لازم است هر یک از روحانیون، معین‌ها و معینه‌ها بعد از پایان هر جلسه آموزشی با مراجعه به سامانه آموزش، مجموعه فرم‌های گزارش جلسات آموزشی (مجموعه فرم‌های شماره ۰-۶) را جداگانه تکمیل نمایند.

۱۶ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

بدیهی است عدم تکمیل فرم‌های گزارش جلسات به منزله عدم اجرای برنامه آموزشی تلقی می‌شود و امتیاز منفی منظور خواهد شد.

۱۰. با توجه به وجود نرم‌افزارها و ابزارهای آموزشی همانند نرم‌افزارهای دانشنامه حج، مسافر قبله، نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان، همیار سفر و مأکت‌های کعبه معمظمه و... مناسب است روحانیون و مدیران محترم در جلسات آموزشی به نحو مطلوب از این ابزارها استفاده نمایند.

۱۱. مسؤولان محترم دفاتر استانی و مناطق حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت با انتخاب روحانیون توانمند از میان روحانیون حج و زیارت و با هماهنگی مدیران دفاتر استانی سازمان حج و زیارت جلسات آموزشی متمرکزی را برای عموم زائران در ماه مبارک رمضان بر اساس دستورالعمل ابلاغی (مندرج در همین کتاب) برگزار نمایند. روحانیون و مدیران کاروان‌ها، همکاری لازم را در برگزاری این نوع جلسات به عمل آورند.

۱۲. به منظور اطلاع از کم و کیف جلسات آموزشی و نیز مساعدت به روحانیون، معین‌ها و معینه‌ها و مدیران کاروان‌ها در ارتقای آموزشی زائران و ارزیابی جلسات آموزشی کلیه دفاتر نمایندگی، ارزیابان را از میان روحانیون حج و زیارت و مدیران کاروان‌ها حسب دستورالعمل مربوط (مندرج در همین کتاب) انتخاب تا از جلسات آموزشی بازدید و ارزیابی نمایند.

این گزارش‌ها از استناد و مبنای ارزیابی رابطان حج و زیارت از عملکرد روحانیون، معین و معینه‌ها در شاخص‌های مربوط خواهد بود.

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع ۱۷

۱۳. نظر به اهمیت محیط و فضای آموزشی در یادگیری و حضور با نشاط زائران در جلسات، لازم است موارد زیر در انتخاب و آماده‌سازی محیط‌های آموزشی قبل از موسوم در ایران مورد توجه جدی قرار گیرد:

- ۱) محیط و فضایی انتخاب شود که از نظر نور و روشنایی و مسائل گرمايشی و سرمایشی از مطلوبیت کافی برخوردار باشد.
- ۲) از انتخاب محل‌های شلوغ و پر سر و صدا، مکان‌های باز و اماکنی که برای حضور بخشی از خانم‌ها از نظر شرعی مشکل باشد، اجتناب شود.
- ۳) شایسته است مکانی مناسب برای حضور همراهان و به خصوص کودکان همراه زائران برای حضور آرام و بی‌دغدغه زائران در جلسات آموزشی پیش‌بینی شود.
- ۴) مکان آموزشی حتی‌المقدور در نزدیکی محل سکونت زائران باشد و مکان مناسب برای پارک خودروی زائران وجود داشته باشد و نیز مزاحمتی برای همسایگان ایجاد نکند.
- ۵) محیط آموزشی از سرویس و مکان‌های بهداشتی مناسب برای شرکت‌کنندگان برخوردار باشد.
- ۶) فضای آموزشی با بنرها و پوسترها و تصاویر مناسب آراسته شود.
- ۷) با توجه به مسن بودن اکثر زائران حتی‌الامکان فضاهایی انتخاب شود که از صندلی‌ها و نیمکت‌های آموزشی مناسب برای نشستن زائران برخوردار باشد.

۱۸ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

۱۴. روحانیون محترم در هر جلسه تعدادی از درسنامه‌های سایر کتب و منابع و نرم‌افزارها و لوح‌های فشرده مناسب برای زائران در این سفر معنوی را معرفی کنند.
۱۵. برای جلسات آموزشی در مکه و مدینه نرم افزارها و لوح‌های فشرده مناسب و مطابق با سرفصل‌ها در قالب نرم‌افزار همیار سفر تهیه شده است. توصیه می‌شود برای اداره جلسات و ارائه جذاب‌تر مباحث از این نرم‌افزار استفاده گردد.
۱۶. با توجه به شرایط خاص مسجدالنبی ﷺ و قبرستان شریف بقیع برای حضور زائران و عدم امکان توضیح در این مکان‌های شریف برای ایشان به ویژه محدودیت‌هایی که برای زائران زن وجود دارد، روحانیون محترم، جلسات توجیهی و آموزشی را در هتل با استفاده از نرم‌افزار آموزشی همیار سفر بخش جنة البقیع و حرم نبوی توضیحات لازم را ارائه کنند.
۱۷. روحانیون، معین‌ها و معینه‌های محترم برای برگزاری جلسات آموزشی از ابتدا هماهنگی لازم را برای در اختیار گرفتن امکانات و اختصاص فضای مناسب و تعیین زمان با مسئول فرهنگی مجموعه و مدیر کاروان به عمل آورند.
۱۸. با توجه به تهیه نرم‌افزارهای مدینه‌شناسی و مکه شناسی مصور و سیاست بعض مقام معظم رهبری بر محوریت روحانیون محترم و معین‌ها و معینه‌های محترم کاروان‌ها در تصدی تمامی فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی، لازم است برگزاری و اداره و ارائه این نوع جلسات را بر عهده گرفته و برای آن برنامه‌ریزی نمایند.
۱۹. نظر به فعال بودن سامانه آموزش مجازی (<http://zaer.hajj.ir>) و تالار گفتگو و ارائه کلاس‌های آنلاین برای زائران حج تمتع،

۱۹ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

لازم است روحانیون و مدیران محترم کاروان‌ها ایشان را به مراجعه و استفاده از این سامانه ترغیب نمایند. کanal آموزش و فرهنگ حج و زیارت در مجازی و بروشور آموزش مجازی زائران نیز برای عضویت و استفاده به زائران معرفی شود.

۲۰. تقاضا می‌شود روحانیون، معین‌ها و معینه‌ها و مدیران محترم کاروان‌ها هر نوع ابتکار و نوآوری در ارائه آموزش و برگزاری جلسات آموزشی - توجیهی را به همراه مستندات آن به مدیریت آموزش ارسال نمایند تا در انتقال تجارب و نوآوری‌ها به دیگران شرکت نمایند.

۲۱. هر گونه فعالیت خارج از این دستورالعمل صرفاً از طریق مکاتبه با معاونت فرهنگی و کسب مجوز از این معاونت قابل اجرا خواهد بود.

۲۰ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۱ - ۳ - ۰

جمهوری اسلامی ایران

ویژه روانی کاروان

حوزه‌نامه‌گذاری فنی در امور حج و زیارت

فرم‌گزارش جلسه هماهنگی روانی، مدیر، معین یا معینه کاروان

(موضوع ماده ۶ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... روانی کاروان شماره: .....
جلسه هماهنگی با حضور مدیر کاروان جناب آقای ..... و معاون
..... معین کاروان جناب حجت‌الاسلام .....
کاروان جناب آقای ..... و ..... معینه کاروان سرکار خانم .....
در روز ..... به تاریخ ..... ساعت ..... در .....
برگزار نموده و در خصوص موضوعات زیر تصمیم‌گیری و هماهنگی به عمل
آمد.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

معاونت فرهنگی
مدیریت آموزش

شماره: ۱ - ۴ - ۰

جمهوری اسلامی ایران

ویژه روحانی کاروان

حوزه‌نماینده ولی فقیه در انور حج و زیارت

فرم‌گزارش جلسه تقسیم کار روحانی، معین یا معینه کاروان (موضوع ماده ۷ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... روحانی کاروان شماره: ..... روحانی کاروان شماره: .....

به مدیریت جناب آقای ..... جلسه هماهنگی و تقسیم
معین کاروان جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای .....

کار را با .....
معینه کاروان سرکار خانم.....

در روز ..... تاریخ ..... برگزار کردم و تصمیمات
زیر اتخاذ گردید:

۱. ارائه آموزش‌های ذیل توسط:

احکام عمومی معینه □ روحانی □ معین □ روحانی

روحانی و معین □ روحانی و معینه □ اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی روحانی □ معین □ روحانی و معین □

مسئل سیاسی و اجتماعی روحانی □ معین □ روحانی و معین □ مناسک حج

روحانی □ معین □ روحانی و معین □ اسرار و معارف حج

روحانی □ معین □ روحانی و معین □ تاریخ و اماکن

روحانی □ معین □ روحانی و معین □ کلام و عقاید

روحانی □ معین □ روحانی و معین □ ۲. برگزاری طرح مودت:

روحانی □ معین □ معینه □ ۳. آموزش یاوران حجاج:

روحانی و معین □ روحانی و معینه □ روحانی □ معین □ روحانی و معین □

روحانی □ معین □ روحانی و معین □ ۴. آموزش عمومی:

روحانی □ معینه □ روحانی و معین □ ۵. آموزش بانوان:

شماره: ۱-۶-۰

جمهوری اسلامی ایران

ویژه روحانی کاروان

حوزه‌نمایندگی ولی فقیر داروغه وزیر

فرم‌گزارش جلسات آموزشی مشترک کاروان‌های حج تمتع (موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... روحانی کاروان شماره: .....
معین کاروان حجت‌الاسلام والمسلمین آقای .....
به مدیریت جناب آقای ..... و .....
معینه کاروان سرکار خانم .....

با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان .....
جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان را در ایران □ عربستان □ در .....
 محل ..... از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود .....
 نفر از زائران برگزار کردم و مباحث زیر ارائه شد:
 ۱. احکام عمومی □
 ۲. مناسک حج □
 ۳. کلام و عقاید □
 ۴. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □
 ۵. اسرار و معارف حج □
 ۶. مسائل سیاسی و اجتماعی □
 ۷. تاریخ و اماکن □

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □
 زیارت دوره ویژه □ نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان □
 وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرهای □ بروشور □ لپ‌تاپ / تبلت □
 وسایل صوتی و تصویری □ وایت برد □ ویدیوپروژکتور □

شماره: ۱-۶-۰

ویژه معین کاروان

حوزه‌نماینده ولی فقیه و امور حج و زیارت

فرم گزارش جلسات آموزشی مشترک کاروان‌های حج تمتع (موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... معین کاروان شماره: ..... به مدیریت
جناب آقای ..... روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام
والملین آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از
شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در
 محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت
 ..... با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کرد.
□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. احکام عمومی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۲. مناسک حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۳. کلام و عقاید □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۴. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۵. اسرار و معارف حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۶. مسائل سیاسی و اجتماعی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۷. تاریخ و اماکن □	توسط: به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

- دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □
نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان □
وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:
ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ بروشور □ لپ تاپ / تبلت □
وایت برد □ وسایل صوتی و تصویری □ ویدیوپروژکتور □

۲۴ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۱-۳-۶-۰

جمهوری اسلامی ایران

حوزه نماینده کاروان
وزیر فضیل دارالحج و زیارت

ویژه معینه کاروان

فرم‌گزارش جلسات آموزشی مشترک کاروان‌های حج تمتع (موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب خانم ..... معینه کاروان شماره: ..... به مدیریت جناب آقای ..... و روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کرد.

□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. احکام عمومی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۲. مناسک حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۳. کلام و عقاید □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۴. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۵. اسرار و معارف حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۶. مسائل سیاسی و اجتماعی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۷. تاریخ و اماکن □	توسط: به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ زیارت دوره ویژه □ مبین □ نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان □
وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:
ماکت‌ها □ پوسترها □ بنرهای □ لپ‌تاپ / تبلت □
ویدیو پروژکتور □ وايت برد □ وسایل صوتی و تصویری □
سایر فعالیت‌های اینجانب در این جلسه عبارت بود از:

شماره: ۰-۶-۱-۲

ویژه روحانی کاروان

جمهوری اسلامی ایران

حوزه‌نمایندگی ولی فقیر دامور حج وزیر

فرمگزارش جلسات آموزشی عمومی کاروان‌های حج تمتع (موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... روحانی کاروان شماره: .....
..... معین کاروان حجت‌الاسلام والمسلمین آقای .....
به مدیریت جناب آقای ..... و .....
..... معینه کاروان سرکار خانم .....

با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان .....
جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان را در ایران □ عربستان □ در
 محل ..... از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود

- ..... نفر از زائران برگزار کردم و مباحث زیر ارائه شد:
۱. احکام عمومی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۲. مناسک حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۳. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۴. تاریخ و اماکن □	توسط: به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □
نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان □
وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرهای □ بروشور □ لپ تاپ / تبلت □
وسایل صوتی و تصویری □ وایت برد □ ویدیوپروژکتور □

۲۶ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۰-۶-۲-۲

ویژه معین کاروان

حوزه‌منابعی و فنی در امور حج و زیارت

فرمگذارش جلسات آموزشی عمومی کاروان‌های حج تمتع

(موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... معین کاروان شماره: ..... به مدیریت
جناب آقای ..... و روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام
والملمین آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از
شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در
 محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت
 ..... با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کرد.
□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. احکام عمومی	توسط: به مدت ..... دقیقه
۲. مناسک حج	توسط: به مدت ..... دقیقه
۳. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی	توسط: به مدت ..... دقیقه
۴. تاریخ و اماكن	توسط: به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه

نگاهی به اماكن اسلامی از آسمان □

وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ بروشور □ لپ تاپ / تبلت □

وسایل صوتی و تصویری □ وایت برد □ ویدیوپروژکتور □

۲۷ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۲-۳-۶-

جمهوری اسلامی ایران

ویژه معینه کاروان

حوزه نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت

فرمگزارش جلسات آموزشی عمومی کاروان‌های حج تمتع (موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب خانم ..... معینه کاروان شماره: ..... به مدیریت جناب آقای ..... و روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کرد.

□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. احکام عمومی □	به مدت ..... دقیقه	توسط:
۲. مناسک حج □	به مدت ..... دقیقه	توسط:
۳. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	به مدت ..... دقیقه	توسط:
۴. تاریخ و اماكن □	به مدت ..... دقیقه	توسط:

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □

نگاهی به اماكن اسلامی از آسمان □

وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ لپ‌تاپ / تبلت □

ویدیوپروژکتور □ وایت برد □ وسایل صوتی و تصویری □

سایر فعالیت‌های اینجانب در این جلسه عبارت بود از:

.....

۲۸ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۳-۱-۶-

جمهوری اسلامی ایران

ویژه روحانی کاروان

حوزه‌نمایندگی ولی فقیر دارالحج و زیارت

فرم‌گزارش جلسه آموزشی ویژه بانوان کاروان‌های حج تمتع

(موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... روحانی کاروان شماره: .....
معین کاروان حجت‌الاسلام والمسلمین آقای .....
به مدیریت جناب آقای ..... و .....
معینه کاروان سرکار خانم .....

با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان .....
جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان را در ایران □ عربستان □ در
 محل ..... از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود .....
نفر از زائران برگزار کردم و مباحث زیر ارائه شد:

۱. احکام عمومی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۲. مناسک حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۳. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
- نرم‌افزارهای مورد استفاده:

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □
نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان □
وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ بروشور □ لپ تاپ / تبلت □
وایت برد □ وسایل صوتی و تصویری □
ویدیوپروژکتور □

۲۹ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۳-۳-۶-۰

جمهوری اسلامی ایران

ویژه معینه کاروان

حوزه‌نامه‌کلی و فنی در امور حج و زیارت

فرمگزارش جلسه آموزشی ویژه بانوان کاروان‌های حج تمتع

(موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب خانم ..... معینه کاروان شماره: ..... به مدیریت جناب آقای ..... و روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام والملائی آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کرد.

□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. احکام عمومی □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۲. مناسک حج □	توسط: به مدت ..... دقیقه
۳. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط: به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □

نگاهی به اماکن اسلامی از آسمان □

وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکت‌ها □ پوسترها □ بنرها □ لپ‌تاپ / تبلت □

ویدیوپروژکتور □ وايت بردم □ وسایل صوتی و تصویری □

سایر فعالیت‌های اینجانب در این جلسه عبارت بود از:

.....

۳۰ دستورالعملها و شیوهنامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۰-۶-۱-۴

جمهوری اسلامی ایران

ویژه روحانی کاروان

حوزه‌نمایندگی ولی فقیر در امور حج و زیارت

فرم‌گزارش جلسات آموزشی ویژه یاوران حاجاج کاروان‌های تمتع

(موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... روحانی کاروان شماره: .....
معین کاروان حجت‌الاسلام والمسلمین آقای .....
به مدیریت جناب آقای ..... و .....
معینه کاروان سرکار خانم .....

با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان .....
جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان را در ایران □ عربستان □ در
 محل ..... از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود .....
نفر از زائران برگزار کردم و مباحثت زیر ارائه شد:

۱. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □ توسط: ..... به مدت ..... دقیقه
۲. مسائل سیاسی و اجتماعی □ توسط: ..... به مدت ..... دقیقه
۳. تاریخ و اماكن □ توسط: ..... به مدت ..... دقیقه
۴. برنامه‌های فرهنگی حج تمتع □ توسط: ..... به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □
نگاهی به اماكن اسلامی از آسمان □
وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ بروشور □ لپ تاپ / تبلت □
وایت برد □ وسایل صوتی و تصویری □ ویدیوپروژکتور □

شماره: ۳-۲-۶-۰

ویژه معین کاروان

وزیر امور حج و زیارت

فرم گزارش جلسات آموزشی ویژه یاوران حجاج کاروان‌های تمتع

(موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب ..... معین کاروان شماره: ..... به مدیریت
جناب آقای ..... و روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام
والملمین آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از
شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در
 محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت
با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کردم.
□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط:
۲. مسائل سیاسی و اجتماعی □	توسط:
۳. تاریخ و اماكن □	توسط:
۴. برنامه‌های فرهنگی حج تمتع □	توسط:

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □

نگاهی به اماكن اسلامی از آسمان □

وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ بروشور □ لپ‌تاپ / تبلت □
وایت‌برد □ وسایل صوتی و تصویری □

۳۲ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۴ - ۳ - ۶ - ۰

حوزه‌نایندگی و فتیله در امور حج و زیارت

ویژه معینه کاروان

فرم‌گزارش جلسات آموزشی ویژه یاوران حجاج کاروان‌های تمتع

(موضوع ماده ۹ دستورالعمل اجرای آموزش زائران حج تمتع)

اینجانب خانم ..... معینه کاروان شماره: ..... به مدیریت جناب آقای ..... و روحانی کاروان جناب حجت‌الاسلام والملین آقای ..... با نوع اعزام مدینه قبل □ مدینه بعد □ از شهرستان ..... در جلسه ..... (ذکر شماره جلسه) کاروان در محل ..... را در ایران □ عربستان □ از ساعت ..... تا ساعت ..... با حضور حدود ..... نفر از زائران شرکت کردم.

□ صرفاً در این جلسه حضور داشتم و فعالیت خاصی بر عهده اینجانب نبود.

□ مباحث زیر توسط اینجانب ارائه شد:

۱. آداب و اخلاق و مهارت‌های زندگی □	توسط:	به مدت ..... دقیقه
۲. مسائل سیاسی و اجتماعی □	توسط:	به مدت ..... دقیقه
۳. تاریخ و اماكن □	توسط:	به مدت ..... دقیقه
۴. برنامه‌های فرهنگی حج تمتع □	توسط:	به مدت ..... دقیقه

نرم‌افزارهای مورد استفاده

دانشنامه حج □ همیار سفر □ مبین □ زیارت دوره ویژه □

نگاهی به اماكن اسلامی از آسمان □

وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

ماکتها □ پوسترها □ بنرها □ لپ‌تاپ / تبلت □

ویدیوپروژکتور □ وايت برد □ وسایل صوتی و تصویری □

سایر فعالیت‌های اینجانب در این جلسه عبارت بود از:

.....

دستورالعمل اجرایی طرح مودت

نظر به اینکه از سال ۱۳۹۳، آموزش‌های فوق العاده گروهی از زائران تحصیل کرده و ویژه در موسوم حج تمتع به معاونت فرهنگی واگذار گردید، برنامه آموزشی در قالب کاروان و از طریق روحانیون محترم کاروان‌ها پیگیری، اجرا و مدیریت می‌شود؛ همچنین همایش ویژه این گروه از زائران توسط دفاتر محترم نمایندگی بعثه در مناطق و استان‌ها برگزار خواهد شد.

شرح وظایف و دستورالعمل‌های این برنامه‌ها به صورت جداگانه تدوین شده و به مسئولان دفاتر نمایندگی، روحانیون محترم و مدیران کاروان‌ها ابلاغ می‌شود.

دستورالعمل آموزش کروه یاوران حجاج

همه ساله از میان زائران هر کاروان، عده‌ای از خواهران و برادران تحت عنوان «یاوران حجاج»، برای انجام مسئولیت دینی و شرعی امر به معروف و نهی از منکر و راهنمایی دیگر زائران، و نیز همکاری در برنامه‌ریزی‌ها و اجرای فعالیت‌های فرهنگی کاروان انتخاب می‌شوند تا ضمن پیشگیری از اموری که در آن محیط به شیعه و تشیع لطمہ وارد می‌کند، با برگزاری برنامه‌های مؤثر دینی و فرهنگی، دین خود را به ائمه معصومین(ع) ادا نموده و با رفتار پسندیده و بزرگوارانه خود، دیگر مسلمانان را به مکتب اهل بیت(ع) علاقه‌مند نمایند.

به همین منظور، آموزش‌های ویژه این دسته از زائران گرامی، در قالب کاروان و از طریق روحانیون محترم کاروان‌ها پیگیری، اجرا و مدیریت می‌شود که موضوعات و عنوانین آموزشی آن در کتاب «عنوانین و سرفصل‌های آموزشی زائران حج تمتع» تدوین و ارایه شده است. همچنین همایش آموزشی و توجیهی ویژه این گروه از زائران توسط دفاتر محترم نمایندگی بعثه مقام معظم رهبری در مناطق و استان‌ها برگزار خواهد شد.

شرح جزئیات و دستورالعمل‌های اجرای برنامه‌های آموزشی و توجیهی به صورت جداگانه تدوین شده و به مسئولان دفاتر نمایندگی، روحانیون محترم و مدیران کاروان‌ها ابلاغ می‌شود.

دستورالعمل اجرایی دوره آموزش تکمیلی

ویره روحانیون، معین و معینه‌های حج تمتع

۱. به منظور بازآموزی و حفظ آمادگی روحانیان، معین‌ها یا معینه‌های اعزامی به حج تمتع یک دوره آموزشی، تحت عنوان دوره آموزش تکمیلی بر اساس مصوبه شورای آموزشی ارائه می‌شود.
۲. دوره آموزش تکمیلی در سال ۱۳۹۷ با تصویب شورای آموزش به صورت تلفیقی از کارگاه‌های آموزشی و برگزاری آزمون درس فقه و مناسک به شرح ذیل برگزار می‌شود:

موضع	منبع	مؤلف
۱	درسنامه فقه و مناسک	حجج اسلام والملسمین ظہیری و هوشیاری
۲		کارگاه‌های مهارتی

۳. مدیریت آموزش موظف است منابع مورد نیاز و تقویم آموزشی دوره را از طریق سامانه آموزش مجازی به اطلاع شرکت کنندگان برساند.
۴. کلیه روحانیان اعزامی موظفند در دوره آموزش تکمیلی شرکت و نمره قبولی ۱۴ کسب نمایند.

تبصره: عدم شرکت در آزمون و کارگاه‌های آموزشی به منزله عدم کسب نمره قبولی تلقی و نمره صفر منظور می‌شود.

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع ۴۳

۵. افراد ذیل از شرکت در کارگاه‌های مهارتی معاف هستند:

۵.۱. دانش آموختگان رشته‌های تحصیلی روانشناسی، علوم تربیتی، مشاوره و علوم ارتباطات در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به تناسب رشته در کارگاه‌های مرتبط

۵.۲. افرادی که گواهی از مراکز معتبر مبنی بر شرکت در کارگاه‌های موضوعات تعریف شده ارایه نمایند.

۵.۳. افراد بالای ۶۰ سال سن.

۶. هر فرد موظف است در زمان تعیین شده در کارگاه‌های آموزشی به صورت حضوری و در آزمون از طریق سامانه آموزش (<http://amoozeshbeseh.ir>) شرکت کند.

تبصره: تقاضای تغییر و جابجایی در تاریخ آزمون می‌بایست حد اکثر ۱۰ روز قبل از آزمون در سامانه آموزش مجازی ثبت شود و مدیریت آموزش موظف است بعد از دریافت تقاضای تغییر تاریخ آزمون حد اکثر ۵ روز قبل از آزمون نسبت به تقاضا رسیدگی و جواب آن را در سامانه اعلام دارد.

۷. عدم کسب نمره قبولی یا عدم شرکت در برنامه‌های آموزشی باعث

تأخیر در اعزام به حج تمتع و عمره مفردہ در نوبت بعد خواهد شد.

فصل دوم:

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه دفاتر
نمایندگی بعثه در مناطق و ارزیابی‌ها

دستورالعمل اجرای آموزش متمکن زائران حج تسبیح

(توسط دفاتر نمائندگی بعثه در مناطق و استان ها)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نظر به اهمیت و نقش مهم و سازنده آموزش نمادین و عملی مناسک حج در آمادگی ذهنی و آشنایی با محیط و فضای سفر حج، لازم است این موضوع با برنامه‌ریزی و هدایت شایسته مسؤولان محترم دفاتر منطقه‌ای بعثه و مدیران معزز سازمان و حج و زیارت استان‌ها به اجرا درآید.

بی‌تردید، به دلیل محدودیت زمانی، نوع آموزش و مجازی بودن فضا و اجرای نمادین مناسک، توجه به برنامه‌ریزی و طراحی چیدمان محیط و ترکیب آن با نور، صوت و تصویر و... و نیز توجه به شیوه و ادبیات اجرا، برنامه اهمیت خاصی می‌یابد. به همین منظور با توجه به تجارب اجرای این برنامه در سال‌های گذشته در برخی از مراکز استان‌ها، مواردی که باید در فرایند برنامه‌ریزی و اجرا مورد توجه قرار گیرد در این مجموعه تنظیم گردیده تا مبنای عمل قرار گرفته و ارزیابی برنامه بر اساس آن باشد. پیشنهادهای سازنده شما و انکاس روند اجرا و ارزیابی آن می‌تواند در غنای این برنامه‌ها برای سال‌های آتی مفید و مؤثر باشد.

الف) اهداف:

- اجرای برنامه متصرکر آموزش زائران اهداف زیر را تعقیب می‌کند:
۱. ایجاد زمینه‌های روحی و روانی و ذهنی برای زائران جهت حضور در سرزمین وحی؛
  ۲. آشنایی با محیط و فضای اقامه مناسک حج؛

۵۰ دستورالعملها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

۳. تمرین حضور منظم و در کسوت و شکل زائر و حج گزار در مراسم؛
۴. ایجاد فضای معنوی در زائران و در محیط پیرامونی آن حتی در سطح شهر؛
۵. ایجاد انس و الفت و آشنایی زائران حج تمتع با یکدیگر؛
۶. ایجاد همگرایی و هماهنگی در آموزش زائران.

ب) فرایند برنامه‌ریزی و اجرای برنامه

۱. برگزاری جلسه هماهنگی مدیر حج و زیارت استان و مسئول دفتر نمایندگی بعثه در منطقه جهت برنامه‌ریزی و چگونگی اجرای برنامه.
۲. اعلام زمان و مکان برگزاری جلسه حداکثر تا اول شوال به مدیریت آموزش.
۳. تدوین برنامه اجرایی بر اساس جدول ذیل (زمان مفید: ۱۵۰ دقیقه در نظر گرفته شود):

ردیف	برنامه	زمان
۱	تلاؤت قرآن کریم	۸ دقیقه
۲	اعلام برنامه توسط مجری	۷ دقیقه
۳	تذکرات مدیر حج و زیارت استان و خیرمقدم	۱۵ دقیقه
۴	تذکرات حراست	۱۰ دقیقه
۵	نکات امداد و نجات	۱۰ دقیقه
۶	سخنرانی	۳۵ دقیقه
۷	اجرای نمادین مناسک توسط مربی آموزشی	۶۰ دقیقه

- بهتر است در صورت وجود مناسب خاص، از برنامه مرثیه سرایی نیز استفاده شود.

فصل دوم: دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه دفاتر نمایندگی بعثه ۵۱

۴. تعیین عوامل اجرایی برنامه.
۵. تعیین مرتب آموزش عملی و سخنران و مذاخ برابر شرایط بند «ج» همین دستورالعمل.
۶. چاپ شعار حج سال جاری، اعلامی از سوی نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی بر روی بنر و نصب آن در مکان‌های مناسب.
۷. پیش‌بینی مسائل جنبی، همانند پارکینگ برای خودروی شرکت کنندگان و وسایل حمل و نقل درون شهری، تغذیه و پذیرایی شرکت کنندگان، محلی مناسب برای سرگرمی کودکان، توجه به همراهان و...
۸. تهیه متن‌هایی مناسب از سخنان امام(ره)، مقام معظم رهبری، روایات و اشعار مناسب حج تمع و زیارت و اماکن مقدسه مکه و مدینه جهت تبلیغات داخلی جلسه و ارائه به مجری در اجرای برنامه‌ها.
۹. وظیفه کنترل زمان اجرا و اتمام جلسه بر عهده مجری برنامه است.
۱۰. طراحی و برنامه‌ریزی مناسب برای فضای مناسب محیط آموزشی.
۱۱. تهیه و تدارک ابزارها و وسایل آموزشی و کمک آموزشی اعم از وسایل صوتی تصویری، ماکت‌ها، بنرها، پوسترها و ترسیم فضاهای نمادین مناسب با اماکن سرزمین وحی.
۱۲. اطلاع‌رسانی به مؤسسه فرهنگی و هنری مشعر جهت استقرار در محل همایش و عرضه محصولات.

۵۲ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

ج) شرایط و ویژگی‌های مری‌آموزشی عبارتند از:

۱. دارابودن حداقل ۴۰ و حداکثر ۶۰ سال سن
۲. آراستگی ظاهر
۳. برخورداری از بیان رسا و شیوا
۴. روحانی کاروان ودارای حداقل پنج سفر سابقه تشرف حج تمتع
۵. توانایی اجرای برنامه
۶. احاطه لازم بر احکام و مناسک حج

در این خصوص لازم است نکات ذیل مد نظر قرار گیرد:

۱. مسئولان دفاتر نمایندگی، افراد پیشنهادی خود را جهت اخذ تأیید و قرار گرفتن در فهرست افراد واجد شرایط به مدیریت آموزش معرفی نمایند.
۲. مدیریت آموزش موظف است اسامی افراد واجد شرایط را در سامانه آموزش قرار دهد تا مناطق از میان آنها مریبان مورد نظر را انتخاب کند.
۳. با توجه به فرصت محدود جلسه، مناسب است زمان‌بندی مراجعات و هر یک از گویندگان ضروری‌ترین و مهم‌ترین مباحث را به مخاطبان گوشزد کند.

۵) شرایط و امکانات محیطی اجرای برنامه
مکانی که برای اجرای برنامه در نظر گرفته می‌شود باید دارای شرایط و مختصات و امکانات زیر باشد:

فصل دوم: دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه دفاتر همایندگی بعثه ۵۳

۱. فضای مناسب برای پارک خودروها به میزان کافی وجود داشته باشد.
۲. محیط اجرای برنامه به نحوی باشد که برای زائران مشاهده راحت، آسان و کامل آن وجود داشته باشد، لذا فضاهایی همانند استادیوم‌های ورزشی برای این کار مناسب‌تر خواهد بود.
۳. فضای داخلی محیط آموزش با پارچه نوشه‌ها و بندها حاوی مطالب زیبا و مناسب با فلسفه و اسرار و معارف حج تمنع و توصیه‌های فرهنگی و بهداشتی تزیین گردد و در فضای بیرونی، نوشته‌های حاوی خیرمقدم و عنوان برنامه نصب گردد.
۴. محیط داخلی در جایی که مناسک حج تمنع به اجرا در می‌آید به نحو شایسته با بکارگیری گروه کارشناس خبره، به سان اماکن مقدس سرزمین وحی طراحی و مهندسی گردد تا زائران با هندسه فرضی اماکن آشنا گردند.
۵. وسائل صوتی مناسب انتخاب و قبل از شروع برنامه‌ها کاملاً آزمایش شود تا از سالم و مناسب بودن آن اطمینان حاصل گردد.
۶. محیط از تهویه و وسائل سرمایشی مناسب و نور کافی برخوردار باشد.
۷. پلاکاردهای جهت راهنمایی ورود و خروج زائران در مکان‌های مناسب نصب شود.
۸. از مربی امداد و نجات توسط دفتر حج و زیارت استان با هماهنگی مرکز پزشکی هلال احمر در سازمان حج و زیارت، دعوت به عمل آید.

۵۴ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزش حج تبعیع

۹. برنامه‌ریزی و انجام برنامه‌های تبلیغی از طریق رسانه‌های منطقه‌ای و تهیه و نصب بنرها و پلاکاردها در معابر و میادین اصلی شهر.
۱۰. توجیه سخنران و مربی و هماهنگی با مدیر حج و زیارت استان از جلسات مشورتی تا آخرین مرحله حج در طرح مباحث در روز آخر.
۱۱. برنامه‌ریزی برای اطلاع‌رسانی و دعوت از زائران و مسؤولان فرهنگی و سیاسی استان جهت شرکت در مراسم (از جمله ائمه محترم جمعه و استانداران محترم)
۱۲. برنامه‌ریزی برای حضور نمایندگان رسانه‌ها در روز اجرای برنامه جهت انکاس خبری
۱۳. هماهنگی با نیروی انتظامی و راهنمایی و رانندگی جهت برقراری امنیت و نظم محیط و تردد شرکت کنندگان.
۱۴. اجرای برنامه بر اساس طراحی و برنامه‌ریزی به عمل آمده.
۱۵. ارزیابی از اجرای برنامه‌ها و جمع‌بندی آن.
۱۶. تهیه و ثبت گزارش از اجرای برنامه در سامانه آموزش. (فرم

(۰ - ۱۰ - ۰)

شماره: ۱۰ - ۰ - ۰ شماره: ۱۰ - ۰ - ۰
جمهوری اسلامی ایران
وزیر مسؤول دفتر منطقه **وزیر مسؤول دفتر منطقه**
وزیر مسؤول دفتر منطقه **وزیر مسؤول دفتر منطقه**

(موضوع ماده ۱۶ دستورالعمل برگزاری جلسات متمرکز آموزشی -
تجییهی زائران حج تمتع)

- محل برگزاری: شهرستان ..... مکان .....
تاریخ و زمان برگزاری: .....
تعداد تقریبی شرکتکنندگان: .....
موضوعات و اساتید: .....
استاد: ..... ۱. موضوع: تذکرات اجرایی
استاد: ..... ۲. موضوع: امنیت و حراست
استاد: ..... ۳. موضوع: امداد و نجات
استاد: ..... ۴. موضوع: .....
استاد: ..... ۵. موضوع: .....
موضوع: ..... سخنران: .....
مربی آموزش عملی: .....
سایر برنامه‌های اجراشده: .....
.....
شیوه اطلاع‌رسانی به زائران: .....
 پیامک تماس تلفنی بذر و اطلاعیه
 صدا و سیما مطبوعات درج در سامانه
 شبکه‌های اجتماعی سایر

۵۶ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

چگونگی انعکاس رسانه‌ای و خبری:

.....

.....

نحوه ساماندهی و اجرای برنامه:

.....

.....

.....

مستندات:

دستورالعمل برگزاری جلسات متمرکز

آموزشی - توجیهی بانوان زائر حج تمتع

بسم الله الرحمن الرحيم

به منظور ارتقای اطلاعات مذهبی و آشنایی بیشتر بانوان زائر سفر حج تمتع و فراهم شدن زمینه‌های بهره‌گیری مناسب از این فرصت و تبیین مسایل مورد نیاز ایشان در این سفر، جلسات متمرکز برای کلیه بانوان زائر براساس این دستورالعمل تشکیل می‌شود.

- ۱ - مسئولان دفاتر نمایندگی با همکاری مسئولان دفاتر حج و زیارت استان و کارگزاران اجرایی و فرهنگی کاروان‌های حج تمتع جلساتی را با حضور کلیه زائران زن اعزامی به حج تمتع به صورت متمرکز برگزار نمایند.
- ۲ - مسئولان دفاتر نمایندگی، مسئول برگزاری این دوره‌ها اعم از هماهنگی، اطلاع رسانی، فراهم کردن مکان مناسب و دعوت از مبلغه‌ها و تأمین و پرداخت هزینه‌ها می‌باشند.
- ۳ - برای هر جلسه با دعوت قبلی حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری از طریق مدیران راهنمای و روحاً نیون کاروان‌ها و دفاتر زیارتی و ارسال پیامک اطلاع‌رسانی شود.
- ۴ - مدت زمان هر جلسه ۳ ساعت می‌باشد.

۶۰ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

- ۵- برای تشکیل جلسه حد نصاب سه کاروان در شهرهایی که تعدد کاروان‌ها وجود داشته باشد ضروری است. در صورتی که تعداد کاروان‌ها کمتر از این باشد با هماهنگی روحانی کاروان جلسه جداگانه‌ای برای بانوان زائر برابر مقررات برگزار شود.
- ۶- بخشی از وقت جلسه به پاسخگویی به سؤالات بانوان اختصاص یابد.
- ۷- مکان برگزاری جلسه باید دارای شرایط و ویژگی‌های زیر باشد:
- (۱) از نور و تهویه لازم برخوردار باشد.
  - (۲) از وسایل گرمایشی و سرمایشی مناسب با فصول گرما و سرما برخوردار باشد.
  - (۳) گنجایش مدعین را داشته باشد.
  - (۴) از وسایل صوتی مناسب برخوردار باشد.
  - (۵) محل تردد مردان نباشد و نیز صدای سخنرانان به خارج از فضای جلسه انعکاس نیابد.
  - (۶) دسترسی آسان و امکان پارک وسایل نقلیه فراهم باشد.
  - (۷) امکانات آموزشی مورد نیاز همانند ویدئوپرژکتور و وايتبرد فراهم باشد.
  - (۸) از مساجد برای برگزاری جلسات استفاده نشود.
- ۸- محور و موضوعات قابل طرح در جلسه به شرح زیر می‌باشد:
- (۱) احکام و مناسک ویژه بانوان
  - (۲) اخلاق بانوان (مسائل اخلاقی مورد نیاز)

فصل دوم: دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه دفاتر غایبندگی بعثه ۶۱

- (۳) اطلاع رسانی (مربوط به حرمین، معرفی سایت‌ها و کتاب‌ها، مسجد شجره و ...)
- (۴) امنیت سفر
- (۵) حجاب و پوشش بانوان
- (۶) مباحث پزشکی زنان (مرتبه با سفر حج)
- (۷) آداب معاشرت (بایدها و نبایدهای سفر در تعامل با دیگران)
- دفتر منطقه‌ای یا استانی از طریق واحد خواهران معاونت فرهنگی مبلغه‌های مورد نظر را دعوت می‌کند.
- واحد امور خواهران مسؤول پیگیری و هماهنگی و اعزام مبلغه‌ها می‌باشد.
- مسئولان دفاتر استانی یا منطقه‌ای می‌بایست از میان مبلغه‌هایی که واحد خواهران معاونت فرهنگی با همکاری مدیریت آموزش معرفی می‌کند، برای اداره جلسه دعوت به عمل آورند و پزشک زنان را نیز از میان پزشکان متخصص و آشنا به سفر حج تمنع دعوت نمایند.
- مسئولان مناطق می‌توانند مبلغه‌های پیشنهادی از میان معینه‌های با تجربه را به واحد خواهران یا مدیریت آموزش معاونت فرهنگی پیشنهاد نمایند، تا بعد از تأیید برای جلسه دعوت شوند.
- برای اداره جلسه حداقل از دو مبلغه استفاده شود.
- مجری جلسه از بین خواهران با تجربه انتخاب شود. وی مسئولیت کنترل زمان اجرا و اتمام جلسه را بر عهده دارد.

دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع ۶۲

- ۱۵- دفتر منطقه، مسئول تأمین اسکان و پذیرایی مبلغه های اعزامی خواهد بود.
- ۱۶- مسئول دفتر منطقه در پایان دوره فرم گزارش جلسه را در سامانه آموزش به نشانی <http://amoozeshbeseh.ir> تکمیل نماید. (فرم شماره ۱۶ - ۰)
- ۱۷- مبلغه های اعزامی موظف به تکمیل فرم گزارش در سامانه آموزش می باشند. (فرم شماره ۱۷ - ۰)
- ۱۸- روحانیون و معین های کاروان، بانوان زایر کاروان را به شرکت در این جلسات ترغیب نمایند.
- ۱۹- مبلغه های اعزامی موظفند بر اساس سرفصل های طراحی شده و دفترچه راهنمای جلسات مباحث را ارائه کنند.

شماره: ۱۶ - ۰ - ۰

ویژه مسؤول دفتر منطقه

وزیر فضای امنیتی و امور خارجی

(موضوع ماده ۱۶ دستورالعمل برگزاری جلسات متمرکز آموزشی -
توجیهی بانوان زائر حج تمتع)

جلسه متمرکز آموزشی - توجیهی بانوان زائر حج تمتع در شهر
..... از منطقه ..... در تاریخ ..... از ساعت
..... تا ساعت ..... با شرکت حدود ..... نفر از بانوان
در محل ..... برگزار شد:
نام مبلغه‌ها:

نام پزشک متخصص زنان:
مباحث مطرح شده:

شیوه اطلاع‌رسانی:

بنر و اطلاعیه □	تماس تلفنی □	پیامک □
درج در سامانه □	مطبوعات □	صدا و سیما □
.....	سایر □	شبکه‌های اجتماعی □

تعداد نفرات شرکت‌کننده:

۶۴ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمیع

نتیجه ارزیابی انجام شده:

ردیف	عنوان	خوب ۴	متوسط ۲	ضعیف ۱	خیلی ضعیف .
۱	وضعیت محیط و مکان جلسه				
۲	وضعیت صوت				
۳	کیفیت اجرای مجری جلسه				
۴	میزان استقبال زائران				
۵	نظم و انضباط در برگزاری و اداره جلسه				

شماره: ۱۷ - ۰

جمهوری اسلامی ایران

حوزه‌نمایندگی ولی فقیر در انور حج وزیر

ویژه مبلغه‌ها

(موضوع دستورالعمل ماده ۱۷ جلسه آموزشی - توجیهی متمرکز بانوان
زائر حج تمنع)

اینجانب ..... به شماره پرونده ..... مبلغه جلسه
آموزشی - توجیهی متمرکز بانوان زائر حج تمنع در تاریخ ..... از
ساعت ..... تا ساعت ..... در شهرستان ..... مباحث
زیر را ارائه کردم:

.....
.....

ارزیابی بنده از این جلسه:

ردیف	عنوان	خیلی خوب ۴	خوب ۳	متوسط ۲	ضعیف ۱	خیلی ضعیف
۱	وضعیت محیط و مکان جلسه					
۲	وضعیت صوت					
۳	کیفیت اجرای مجری جلسه					
۴	میزان استقبال زائران					
۵	نظم و اضطراب در برگزاری و اداره جلسه					

۶۶ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

مهتمرین و بیشترین سؤالات شرکت کنندگان:

.....
.....
.....

مشکلات:

.....
.....
.....

پیشنهادها:

.....
.....
.....

دستورالعمل اجرایی مسمرکن آموزش زائران

در ماه مبارک رمضان

بسم الله الرحمن الرحيم

ماه مبارک رمضان فرصتی مغتنم و بی‌بدیل است و باید از آن به نحو شایسته در جهت ارتقای دانش و اطلاعات و تعمیق معارف و ارزش‌ها و گسترش و تقویت اخلاق اسلامی زائران و مسافران بیت الله الحرام استفاده کرد. به همین منظور لازم است مسئولان محترم دفاتر نمایندگی در مناطق و استان‌ها با همکاری مسئولان محترم سازمان حج و زیارت و سایر نهادهای فرهنگی، تدبیری اتخاذ کنند و جلسات مرکز را با دعوت از شخصیت‌های برجسته علمی و فرهنگی در ایام و شب‌های این ماه پر برکت برای حج گزاران برگزار نمایند. مناسب است جهت اجرای مطلوب این مراسم موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

۱. جلسه هماهنگی با مدیر استانی سازمان حج و زیارت توسط مسئول دفتر نمایندگی بعضی در منطقه یا استان برگزار شود.
۲. هماهنگی و توجیه مدیران و روحانیون کاروان‌ها نسبت به ترغیب زائران جهت شرکت در جلسه انجام گیرد.
۳. در شهرهای بزرگ و مراکز استان‌ها، یکی از مساجد و مراکز فرهنگی مهم جهت برگزاری مراسم ویژه منظور شود.
۴. یکی از سخنرانان و شخصیت‌های روحانی آشنا به مسائل حج جهت اداره برنامه و ایجاد سخنرانی و ارائه مباحث در طول ماه یا بخشی از آن دعوت شود.

۷۰ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

۵. موضوع‌های پیشنهادی جهت سخنران‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- اسرار و معارف حج و زیارت
- تفسیر آیات حج
- مسایل اعتقادی (با رویکرد پاسخ به شباهت)
- اماكن مکه، مدینه و مشاعر (به صورت روایتگری و تصویری)

۶. برنامه‌های متنوع و جذاب با استفاده از راویان برای روایتگری و معرفی اماكن اجرا شود.

۷. جهت معرفی سخنران یا اعزام راوی سرزمنی وحی، با مدیریت آموزش، مکاتبه و هماهنگی انجام گیرد.

۸. مناسب خواهد بود بخشی از جلسات، به قرائت ادعیه مخصوص ماه مبارک یا قرآن کریم اختصاص یابد و برای اجرای این برنامه از مدادحان، قاریان یا روحانیون توانمند استفاده گردد.

۵. اطلاع‌رسانی و تبلیغات لازم در خصوص برگزاری مراسم از طریق شبکه‌های استانی صدا و سیما، شبکه‌های مجازی، چاپ و نصب بنر و پلاکارد، انجام گیرد.

۶. برنامه مراسم با ذکر زمان، مکان، سخنران و اقدامات مورد نظر پیش از اجرا با مدیریت آموزش هماهنگ گردد.

۷. لازم است جهت اطلاع‌رسانی از کم و کیف برگزاری جلسه آموزشی و توجیهی، این برنامه پس از انجام توسط مسئول محترم منطقه یا استان، گزارش گردد. (فرم شماره ۹۰ - ۰)

جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۰-۹-۰

ویژه مسؤول منطقه

حوزه نماینده ولی فقیر در امور حج و زیارت

فرم گزارش جلسه آموزشی متمرکز زائران ویژه ماه مبارک رمضان
(موضوع ماده ۷ دستورالعمل اجرای متمرکز آموزش زائران در ماه مبارک
رمضان)

جلسه آموزشی - توجیهی زائران حج تمنع در شهرستان

مکان: ..... در تاریخ: ..... از ساعت ..... تا ساعت

..... برگزار شد.

۱- تعداد شرکت‌کنندگان: ..... نفر

۲- مدرس (سخنران) : .....

۳- موضوعات مطرح شده در جلسه:

.....

.....

.....

دستورالعمل تعیین ناظرو ارزیاب

برای جلسات آموزشی - توجیهی حج تمثیل

بسم الله الرحمن الرحيم

به منظور نظارت و ارزیابی نسبت به اجرای سیاست ها و برنامه ها و دستورالعمل های آموزشی، دفاتر نمایندگی بعثه مقام معظم رهبری در مناطق و استان ها، با رعایت موارد ذیل، نسبت به ارزیابی و نظارت جلسات آموزشی کاروان ها (عمومی، طرح مودت، یاوران حجاج و...) اقدام نمایند.

۱. ارزیاب از میان روحانیون یا معین های حج تمتع، ساکن در شهر محل کاروان یا استان (در صورت نیاز) انتخاب و توجیه شوند.
۲. ارزیاب موظف است در یک یا دو جلسه از هر کاروان حضور یابد، حداقل نیمی از جلسه را شرکت نماید و با مشاهده روند اجرای برنامه، نقاط قوت و ضعف و نتایج آن، در سامانه آموزش (فرم شماره ۱۰ - ۰) ثبت نماید.
۳. نسبت به مواردی که نیازمند تذکر و تصحیح شیوه آموزشی روحانی یا معین یا معینه باشد، توسط مسئول دفتر بعثه در منطقه یا استان به صورت حضوری یا تلفنی، اقدام شود.
۴. از آنجا که به دلیل وجود محدودیت های مالی و زمانی، ارزیابی از همه کاروان ها امکان پذیر نیست، در نتیجه لازم است حسب اولویت هایی که مسئول دفتر نمایندگی بعثه در منطقه یا استان تعیین می کند، به میزان اعتبار مصوب، نسبت به ارزیابی از جلسات آموزشی اقدام شود.

۷۵ فصل دوم: دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه دفاتر نمایندگی بعثه

۵. حق الزحمه ارزیاب برای هر جلسه آموزشی بین ۷۵۰.۰۰۰ تا ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال در نظر گرفته شود.
۶. هزینه ایاب و ذهب درون شهری به میزان حداقل ۳۰۰.۰۰۰ ریال و برای سفرهای برون شهری (در صورت نیاز به استفاده از ارزیاب غیر ساکن در شهر محل کاروان) حداقل ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال به تناسب مسافت، منظور شود.

دستورالعمل نظارت و ارزیابی جلسات

آموزشی - توجیهی حج تمتع

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهمیت جلسات قبل از اعزام زائران به حج تمتع در آشنایی آنان با معارف، احکام و حساسیت‌های محیطی در موسم حج ایجاب می‌کند که نسبت به برگزاری کامل و درست آن، اهتمام شایسته به عمل آید. بدین منظور دستورالعمل ناظرت و ارزیابی جلسات پیش از موسم حج تمتع به شرح زیر ابلاغ می‌گردد. انشاءالله با تلاش و جدیت مسؤولان محترم دفاتر در استان‌ها بتوان از این فرصت ارزشمند به صورت بهینه استفاده نمود.

۱. هر کاروان موظف است طبق دستورالعمل‌ها و برنامه‌های مصوب و ابلاغی (مندرج در همین کتاب) به تفکیک کاروان‌های مدینه قبل و مدینه بعد، جلسات آموزشی مشترک، عمومی، ویژه بانوان، طرح مودت و یاوران حجاج را در ایران برگزار نماید.

تبصره: امکان برگزاری دو جلسه آموزشی مشترک در یک روز وجود ندارد. مگر آنکه جلسات دیگر آموزشی (همچون آموزش عمومی زائران، آموزش ویژه بانوان و...) برنامه‌ریزی و اجرا شود.

۲. چون این جلسات، آموزشی است لذا می‌بایست فضا، مکان، لوازم و ابزارهای کمک آموزشی مناسب برای هر جلسه فراهم گردد.

۳. مبنای مباحث هر جلسه می‌بایست، سرفصل‌های مندرج در کتاب سرفصل‌های آموزشی زائران حج تمتع باشد و از اعمال سلیقه‌های شخصی در ارائه مباحث و مطالب خودداری گردد. این کتاب توسط مدیریت آموزش بعثه با همکاری دفتر بهسازی، آموزش و فناوری سازمان حج و زیارت تهیه و به کلیه مدیران

الفصل دوم: دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ویژه دفاتر نمایندگی بعثه ۷۹

- محترم دفتر سازمان حج و زیارت در استان‌ها ارسال شده و در اختیار مدیران کاروان‌ها قرار می‌گیرد.
۴. زمان هر جلسه و فرصت هر یک از مریبان (روحانی، معین یا معینه، مدیر و پزشک) باید بر اساس زمان تنظیمی در کتاب سرفصل‌های آموزشی باشد.
۵. بعد از پایان هر جلسه، روحانی کاروان و در صورت داشتن معین یا معینه هر یک جداگانه باید با مراجعته به صفحه شخصی خود در سامانه آموزش، فرم گزارش جلسه را تکمیل نمایند. یکی از مستندات ارزیابی رابطان در خصوص جلسات روحانیون، معین و معینه‌ها همین گزارش‌ها خواهد بود.
۶. برای حصول اطمینان از صحت فرآیند و اجرای شایسته موارد فوق، مسؤولان دفاتر استان‌ها با استفاده از روحانیون با تجربه حج از جلسات آموزشی حج تمتع بازدید و بر چگونگی اجرای برنامه‌ها نظارت نمایند. نتایج ارزیابی و نظارت در سامانه آموزش، فرم شماره ۱۰ - ثبت شود.
۷. حق الرحمه ارزیابان از محل ردیف پیش‌بینی شده در اعتبارات منطقه‌ای در بودجه ابلاغی پرداخت شود.

۸۰ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های آموزشی حج تمتع

شماره: ۱۰ - ۰

جمهوری اسلامی ایران

ویژه ارزیابان

حوزه نمایندگی و فتیله در امور حج و زیارت

فرم گزارش بازدید و ارزیابی جلسات آموزشی کاروان‌های حج تمتع
(موضوع ماده ۱۴ دستورالعمل نظارت و ارزیابی جلسات آموزشی -
تجییهی حج تمتع)

استان: ..... نام ارزیاب و بازدیدکننده: ..... شماره پرونده: .....

شماره کاروان: ..... روحانی معینه شهرستان: .....

تاریخ بازدید: روز: ..... تاریخ: ..... ساعت: .....

ردیف	عنوان	خوب خوب	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف
۱	ارزیابی محیط آموزشی (وضعیت نور و روشنایی،					
۲	امکانات آموزشی و کمک آموزشی					
۳	استفاده از ابزارهای و نرم افزارهای آموزشی					
۴	میزان شرکت زائران در جلسه					
۵	نظم و انضباط جلسه					
۶	رعایت سرفصل‌های آموزشی					
۷	برگزاری جلسات طرح مودت					
۸	تقسیم کار با معین و معینه					
۹	بیان درست مسایل و مطالبات					